

STRATEGI FOR VALG AF EFTERAFGRØDER I 2015

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Fra efteråret 2015 er der lagt op til, at der skal være flere muligheder for efterafgrødeblandinger som både kan tælle som MFO-efterafgrødeblandinger og som pligtige efterafgrøder.

Indhold

- [Lovgivning](#)
- [Valg af arter](#)
- [Såtidspunkt](#)
- [Sygdomme \(kålblok og nematoder\)](#)
- [Udsædsmængder](#)
- [Etablering af MFO-efterafgrøde-blandinger](#)

Vær opmærksom på, at denne PlanteNyt tager udgangspunkt i plantedækkebekendtgørelsen for 2015/2016, der endnu ikke er udstedet. NAER har tilkendegivet, at bekendtgørelsen først udstedes efter folketingsvalget den 18. juni, og NAER vil udsende en nyhed omkring dette.

I tabel 1 er vist de arter, der mest hensigtsmæssigt kan indgå i MFO-efterafgrøde-blandinger i forskellige sædskifter. Ved valg af arter skal man være opmærksom på, at det ved kontrollen skal være muligt at registrere en blanding af mindst to af de godkendte efterafgrødearter pr. kvadratmeter, og at efterafgrøde-blandingen skal være dækkende og fremstå veletableret.

Tabel 1. Arter, der kan indgå i en MFO-efterafgrøde-blanding og til opfyldelse af kravet om pligtige efterafgrøder i forskellige sædskifter. Antallet af +’er angiver, hvor velegnet efterafgrøden er. Ved valg arter skal man være opmærksom på, at det ved kontrollen skal være muligt at registrere mindst to af de godkendte efterafgrødearter pr. kvadratmeter.

Art	Anbefalet udsædsmængde i renbestand, kg pr. ha	I sædskiftet indgår		
		Korn	Korn og vinterraps	Korn og sukkerroer

Honningurt	10	++	++	++
Olieræddike ¹⁾	14	+++	+++	+++
Gul sennep	8	+++	-	+++
Vinterraps	5	+	-	+
Vinterrug	100	++	++	++
Stauderug	100	++	++	++
Vårbyg	150	++	++	++

¹⁾ Herunder Structurator

LOVGIVNING

I bekendtgørelsen om plantedække og dyrkningsrelaterede tiltag, som har været i høring frem til og med den 11. maj 2015, er efterafgrødekravet forhøjet til 13,4 pct. for bedrifter, der i planperioden 2013/14 udbragte under 0,8 DE/ha, og 17,4 pct. for bedrifter der udbragte over 0,8 DE/ha. Det vil sige, at det samlede maksimale krav til arealet med pligtige efterafgrøder på landsplan fra og med efteråret 2015 nu er oppe på 300.000 ha årligt. Regelændringerne er beskrevet i denne RegellInfo.

Udover stigningen i det maksimale krav til areal med efterafgrøder er der lagt op til, at der skal være flere muligheder for efterafgrøder og dermed også efterafgrødeblandinger, der kan etableres senest 20. august. Under forudsætning af, at bekendtgørelsen om plantedække og dyrkningsrelaterede tiltag bliver stadfæstet, bliver det således muligt

- at etablere rug, stauderug, vårbyg og honningurt frem til og med 20. august i renbestand som pligtige efterafgrøder og i blandinger, som både kan tælle som MFO-efterafgrødeblandinger og pligtige efterafgrøder.

Korsblomstrede afgrøder (olieræddike, gul sennep, farvevaid og rybs) kan også indgå i MFO-afgrøde-blandingen.

Det vil sige, at betingelserne for at opfylde MFO-kravet med efterafgrødeblandinger kan ske uden risiko for opformering af kålbrok.

Kravet til pligtige efterafgrøder til etablering før eller efter høst 2015 kan med de ændrede regler opfyldes af

- Korn og græs sået før eller efter høst, dog senest den 1. august
- Korsblomstrede afgrøder, honningurt, alm. rug, stauderug og vårbyg sået før eller efter høst, dog senest 20. august og
- Frøgræs, der efter høst fortsætter som efterafgrøde

Derudover kan pligtige efterafgrøder være

- Udlæg af korsblomstrede afgrøder og cikorie

- Udlæg af rent græs uden kløver

Nedenstående oplysninger om de enkelte afgrøder kan hjælpe i valget af efterafgrøde.

[Til top](#)

VALG AF ARTER

Ved valg af de arter, der skal indgå i MFO-efterafgrøde-blandinger eller som pligtige efterafgrøder er der en række forhold, der skal tages i betragtning. Det drejer sig om

- Omkostninger ved etablering (pris på udsæd og udsædsmængde),
- Sygdomme (kålbrok og nematoder),
- Jordtype (er det vigtigt, at efterafgrøden er overvintrende?)
- Såtidspunkt (før eller efter høst).

I tabel 2 er vist nogle egenskaber for de arter, der kan anvendes som MFO-efterafgrøder i blanding og som pligtige efterafgrøder.

Tabel 2. Nogle egenskaber for de arter, der kan anvendes som MFO-efterafgrøder i blanding og som pligtige efterafgrøder.

Art	Udsæds- mængde, kg pr. ha	Pris, kr. pr. kg ¹⁾	Pris pr. ha	Opformerer kålbrok	Opformerer roe- cystene- matoder	Overvintrer sikkert	Egnet til udsåning 2-4 uger før høst	Egnet til udsåning efter høst
Honningurt	10	80	800	Nej	Nej ⁴⁾	Nej	Ja ⁶⁾	Ja ⁷⁾
Olieræddike ²⁾	14	20	280	Ja ³⁾	Nej	Nej	Ja ⁶⁾	Ja
Gul sennep	8	15	120	Ja ³⁾	Nej ⁵⁾	Nej	Ja ⁶⁾	Ja
Vinterraps	5	100	500	Ja ³⁾	Ja	Ja	Nej	Ja
Vinterrug	100	3	300	Nej	Nej ⁴⁾	Ja	Nej	Ja
Stauderug	100	28	2800	Nej	Nej ⁴⁾	Ja	Nej	Ja
Vårbyg	150	3	450	Nej	Nej ⁴⁾	Nej	Nej	Ja

¹⁾ Priserne varierer efter sort, resistens mv.

²⁾ Herunder Structurator

³⁾ Korsblomstrede efterafgrøder kan opformere kålbrok. Olieræddike er væsentlig mindre modtagelig end gul sennep, men der er forskel mellem sorterne. De fleste sorter af vinterraps er modtagelig for kålbrok.

⁴⁾ Neutrale, da de hverken opformerer eller sanerer for nematoder

⁵⁾ Der kan vælges nematodoresistente sorter, som bekæmper nematoder.

⁶⁾ Såning før høst giver en mindre sikker etablering end såning efter høst. I de fleste danske undersøgelser har udbyttet i honningurt været mindre end i gul sennep og olieræddike.

⁷⁾ Kornarterne udvikler sig langsommere end de korsblomstrede arter og honningurt.

Ved valg af art skal der ud over de forhold, der er belyst i tabel 1 også tages højde for, at

afgrøderne tåler de ukrudtsmidler, der anvendes.

[Til top](#)

SÅTIDSPUNKT

Alle arterne i tabel 2 kan anvendes til såning efter høst, men olieræddike og gul sennep etablerer sig hurtigst. Forsøgsresultater med honningurt viser, at der er større variation i udviklingen mellem årene end tilfældet er med olieræddike og gul sennep. Dertil kommer, at etableringsomkostningerne for honningurt er højere end for især gul sennep. Forsøgsresultaterne med vinterraps viser meget varierende resultater.

[Til top](#)

SYGDOMME (KÅLBLOK OG NEMATODER)

I sædskifter med vinterraps vælges arter, der ikke opformerer kålblok. Korsblomstrede efterafgrøder kan opformere kålblok.

Der er gennemført en [tysk undersøgelse](#) af sennep og olieræddikes modtagelighed for kålblok. Resultaterne viser, at olieræddike er væsentligt mindre følsom over for kålblok end sennep. Undersøgelsen viser også, at der er forskelle mellem sorterne. I en anden tysk undersøgelse fra [Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft](#) er modtageligheden for kålblok hos sorter af gul sennep, olieræddike, vinterraps, vinterrybs og honningurt undersøgt. I undersøgelsen blev de afprøvede sorter af olieræddike ikke eller kun lidt angrebet af kålblok.

I [Oversigt over Landsforsøgene 2011](#), tabel 21, side 189, ses danske resultater, hvor sennep blev meget angrebet, og olieræddike og foderradiesorten Structurator ikke blev angrebet eller kun blev meget lidt angrebet. Her er olieræddike eller Structurator i blanding med en eller flere af kornarterne en oplagt mulighed.

I sædskifter med sukeroer vælges arter, der er nematodresistente, f. eks. gul sennep i blanding med en eller flere af kornarterne.

[Til top](#)

UDSÆDSMÆNGDER

I tabel 3 er givet forslag til udsædsmængder af de forskellige MFO-afgrøde-blandinger. I tabellen er vist blandinger af to arter, men der er intet til hinder for, at der kan indgå mere end to arter.

Tabel 3. Forslag til udsædsmængder i MFO-afgrøde-blandingerne.

Art 1	Art 2	Art 1	Art 2
		Kg pr. ha	

Olieræddike	Vinterrug	6-8	50
Olieræddike	Stauderug	6-8	40
Olieræddike	Vårbyg	6-8	50
Gul sennep	Vinterrug	4-6	50
Gul sennep	Stauderug	4-6	40
Gul sennep	Vårbyg	4-6	50
Honningurt	Vinterrug	4	60
Honningurt	Stauderug	4	40
Honningurt	Vårbyg	3	60
Olieræddike	Honningurt	6-8	3-4
Gul sennep	Honningurt	5-7	3-4
Gul sennep	Olieræddike	3-4	8-9
Vinterrug	Vårbyg	25	25

[Til top](#)

ETABLERING AF MFO-EFTERAFGRØDE-BLANDINGER

Det er afgørende, at MFO-efterafrørde-blandinger kan leve op til kontrolkravene, fordi underkendelse betyder et stort økonomisk tab. Erfaringerne med såning før høst er, at det er en usikker metode til etablering, og det vil være for risikabelt at anvende denne metode til MFO-efterafrørder. Derfor bør afgrøder, der skal indgå i MFO-efterafrørde-blandinger, sås efter høst. Der er gode erfaringer ved såning med kombiharve eller en elektrisk centrifugalspreder monteret på stubharve eller lignende.

Kontakt din [lokale rådgivningsvirksomhed](#), hvis du vil vide mere om dette emne.

[Til top](#)